

Problems in Asking for Punitive Damages in the Trade Secrets Act, B.E. 2545

Pongnara Chuaychai¹

Abstract

This qualitative research aims to study about the punitive damages according to the Trade Secrets Act, B.E. 2545. The main points are; the Trade Secrets Act applied punitive damages for the first time, which caused some problems because it was unclear about its scope of utilization. Moreover, there is no definition of the punitive damages in the Act. So, the researcher suggests that the definition of punitive damages should be added to the Trade Secrets Act, to make it clearer.

In addition, punitive damages contain some limitations; the court shall have the right to determine the compensation to punish a person only in the case that that person acts with intention or deliberation to disclose the trade secrets. For other acts, the punitive damages cannot be applied because they are too limited. If the defendant acts with intention or deliberation, trade secrets need also to be proved to have been revealed. If the defendant can prove that the trade secrets have not been disclosed, then compensation for punitive damages cannot be applied.

For the process of the case of asking for punitive damages, it is the duty of the plaintiff to prove the error and he has to ask for punitive damages according to the code of civil law, article 142.

¹ Lecturer, Faculty of International Studies, Prince of Songkla University, Phuket campus

Punitive damages are not the law concerning public order, if the plaintiff does not ask for punitive damages; the court will not be able to award them. The plaintiff needs to prove that the damages happened, and he suffered the result of those damages. It is the power of the court to determine the punitive damages by considering all documents and proof. The proceedings should be confidential.

Keywords : The punitive damages; Trade Secrets Act, B.E. 2545; trade secrets

ปัญหาการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษตาม พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

พงศ์นรา ช่วยชัย²

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 โดยสรุปประเด็นดังนี้ คือพระราชบัญญัติความลับทางการค้านำค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้เป็นครั้งแรก จึงมีปัญหาเพราะยังไม่มีมติความชัดเจนว่าค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้นจะมีขอบเขตเพียงใด ประกอบกับยังไม่มีบทนิยามการให้ความหมายของค่าเสียหายในเชิงลงโทษว่ามีขอบเขตเพียงใด ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอว่าควรจะมีการเพิ่มบทนิยามลงไปในพระราชบัญญัติความลับทางการค้าเพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ การเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษยังมีปัญหาโดยมีข้อจำกัดคือศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเฉพาะกรณีผู้ละเมิดสิทธิได้กระทำโดยจงใจหรือมีเจตนากลั่นแกล้ง เป็นเหตุให้ความลับทางการค้าสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าเท่านั้น หากเป็นการกระทำอย่างอื่นก็ไม่สามารถเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ ซึ่งจำกัดการกระทำแคบเกินไปทำให้เรียกค่าเสียหายได้ยาก แม้จะกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนากลั่นแกล้งจะต้องทำให้สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าด้วย หากจำเลยพิสูจน์ได้ว่ายังไม่สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้า ก็ยังไม่สามารถเรียกค่าเสียหายดังกล่าวได้

ส่วนการพิจารณาคดีในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นหน้าที่ที่โจทก์จะต้องพิสูจน์ความผิด และโจทก์จะต้องขอค่าเสียหายในเชิงลงโทษไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 เนื่องจากค่าเสียหายในเชิง

² อาจารย์ คณะวิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

ปัญหาการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษ.... พงศ์นรา ช่วยชัย

ลงโทษไม่ใช่กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย หากโจทก์ไม่ขอมาศาลก็ไม่สามารถพิพากษาให้ได้ โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นโดยพิสูจน์เพียงว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเท่านั้นและเป็นอำนาจศาลที่จะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษโดยพิจารณาจากพยานหลักฐานโดยไม่ต้องมีคำขอและการพิจารณาคดีดังกล่าวนี้ควรจะพิจารณาแบบลับ

คำสำคัญ : ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ความลับทางการค้า

ปัญหาการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษ ตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ให้ความสำคัญกับการค้าขายไม่ว่าจะเป็นในระดับประเทศหรือระดับโลกทั้งนี้เพราะประเทศต่างๆ ต้องการนำรายได้ที่มาจากการค้าขายจากการส่งออกมาพัฒนาประเทศให้มีความเจริญทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization หรือ WTO) จึงต้องมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามกฎกติกาทางการค้าขององค์การการค้าโลก รวมถึงการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการคุ้มครองความลับทางการค้าก็เป็นส่วนหนึ่งของกติกาดังกล่าว ดังนั้นตามข้อตกลงเกี่ยวกับความคุ้มครองข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผย ในข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights: TRIPS) ข้อ 39 ได้ให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าโดยมีสาระดังนี้คือประเทศสมาชิกจะต้องให้ความคุ้มครองข้อมูลที่ไม่เปิดเผยจากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10 ทวิ ของอนุสัญญากรุงปารีส (1967)³ โดยประเทศสมาชิกจะต้องออก

3 มาตรา 10 ทวิ

(1) บรรดาประเทศสมาชิก มีหน้าที่จะต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ประเทศสมาชิกอื่นในอันที่จะต่อต้านการกระทำที่เป็นการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

(2) การกระทำใด ๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปฏิบัติอันสุจริตในทางอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม ถือว่าเป็นการกระทำที่สร้างความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

(3) การกระทำดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการสร้าง ความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ก. การกระทำโดยวิธีการใดๆ ที่โดยสภาพก่อให้เกิดความสับสนต่อการค้า สินค้าหรือกิจกรรมทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมของคู่แข่งทางการค้า ข. การกล่าวหาในทางการค้าที่โดยสภาพเป็นการทำลายชื่อเสียงของสถานการค้า สินค้า หรือกิจกรรมทางอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมของคู่แข่งทางการค้า

(4) การแสดงออกหรือการกล่าวหาที่ทำให้สาธารณชนสับสนหลงผิดในสภาพ กระบวนการผลิต ลักษณะ เป้าประสงค์หรือจำนวนสินค้า

กฎหมายคุ้มครองสิทธิของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ข้อมูลอยู่ในความควบคุมโดยถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นจึงต้องมีการคุ้มครองข้อสนเทศที่ไม่เปิดเผยดังกล่าวในประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลง TRIPS โดยจะต้องมีการยกเว้นพระราชบัญญัติความลับทางการค้าขึ้นโดยประกาศให้ไว้ ณ วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2545⁴ โดยกำหนดค่านิยมของความลับทางการค้าไว้คือ ความลับทางการค้า⁵ คือข้อมูลซึ่งยังไม่รู้จักกันโดยทั่วไปหรือยังเข้าไปไม่ได้ในหมู่บุคคลซึ่งโดยปกติแล้วต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าว โดยเป็นข้อมูลที่นำไปใช้ประโยชน์อย่างมากในทางการค้าเนื่องจากการเป็นความลับและเป็นข้อมูลที่เจ้าของหรือผู้มีหน้าที่ควบคุมความลับทางการค้าได้ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการรักษาความลับซึ่งความลับทางการค้ามีประโยชน์ในทางธุรกิจเนื่องจากเป็นกฎหมายที่ปกป้องและให้ความคุ้มครองนักธุรกิจที่ได้คิดค้นและสร้างสรรค์งานขึ้นข้อมูลการค้า จะเป็นสิ่งใดก็ได้ที่สื่อความหมายให้รู้ถึง ข้อความ เรื่องราว ข้อเท็จจริงหรือสิ่งใดไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะผ่านวิธีการใด ๆ ก็ได้ตัวอย่างข้อมูลที่เป็นข้อมูลทางการค้าเช่นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้าซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับส่วนผสมที่ทำให้เกิดเป็นตัวสินค้าขึ้นมาเช่น ส่วนผสมของสบู่มุนไพร ส่วนผสมของน้ำอัดลม ส่วนผสมของกระเจ๊กันกระสุนปืนหรือส่วนผสมของโลหะกันความร้อน เป็นต้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับวิธีการผลิตสินค้าเช่นข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตไวน์ กระจกดำ ข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตสบู่มุนไพร หรือกรรมวิธีการย้อมสีผ้าข้อมูลการควบคุมคุณภาพสินค้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลูกค้าเช่นข้อมูลพฤติกรรมของลูกค้าที่ได้มาจากการที่บริษัทได้ทำการสำรวจเพื่อทำการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่เส้นทางที่สะดวกที่สุดในการส่งของให้ลูกค้าความต้องการตามปกติของลูกค้าบัญชีรายชื่อและที่อยู่ของลูกค้าข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดเช่นข้อมูลการวิเคราะห์ตลาดเพื่อให้ทราบความต้องการของผู้บริโภคในท้องตลาดหรือข้อมูลการวางแผนโฆษณาสินค้าของบริษัทซึ่งกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญเพราะเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่ลงทุนทำธุรกิจในประเทศ

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 36 ก หน้าที่ 22

⁵ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 3

ให้ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายในเรื่องการรักษาความลับทางการค้าทำให้ไม่มีการลอกเลียนแบบงานกันอันจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่จะสร้างสรรค์งานขึ้น และมีการบัญญัติเพิ่มในเรื่องค่าเสียหายเพื่อการลงโทษลงไปในตัวพระราชบัญญัติด้วย ซึ่งนับเป็นการนำค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้เป็นครั้งแรก แต่เนื่องจากการเรียกค่าเสียหายดังกล่าวก็ยังมีปัญหาอยู่โดยยังมีข้อจำกัดในเรื่องการเรียกค่าเสียหาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงปัญหาของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษของพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 โดยกำหนดไว้ในมาตรา 13 บัญญัติว่า “ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเมื่อมีการฟ้องคดีตามมาตรา 8 (2) ศาลมีอำนาจกำหนดตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ มาตรา 13 (3) ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานชัดแจ้งว่าการละเมิดสิทธิในความลับทางการค้า เป็นการกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาถั่นแกล้ง เป็นเหตุให้ความลับทางการค้าดังกล่าวสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดจ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ศาลกำหนดตามมาตรา (1) หรือ (2) ได้แต่ต้องไม่เกินสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา (1) หรือ (2)

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงความหมาย ประวัติความเป็นมาและลักษณะของความลับทางการค้าและทฤษฎีเกี่ยวกับค่าสินไหมทดแทน ที่มาและความหมายของค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหายในเชิงลงโทษ
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียกค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 และกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545
4. เพื่อศึกษาแนวทาง เสนอแนะ แก้ไข ปัญหาการเรียกค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

3. วิธีการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาและวิจัยแบบเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลในประเทศและต่างประเทศ ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลในรูปแบบตัวบทกฎหมายหนังสือตำราบทความทางกฎหมายตลอดจนคำพิพากษาของศาลสูงและค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยรวบรวมและนำมาศึกษาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

4. วิเคราะห์ปัญหาเรื่องการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษในกฎหมายความลับ

จากการศึกษาพบว่าความเป็นมาของความลับทางการค้าเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยโรมัน โดยเป็นการคุ้มครองความลับทางการค้าในเรื่องเกี่ยวกับการย้อมสี การปั่นหม้อ ต่อมาในศตวรรษที่ 19 ในประเทศอังกฤษได้มีการหยิบยกเรื่องความลับทางการค้านำมาพิจารณาหลายคดีแต่ก็ยังไม่สามารถกำหนดความหมายของความลับทางการค้าได้เนื่องจากประเทศอังกฤษใช้ระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) จึงไม่ได้มีการบัญญัติเป็นกฎหมายเพราะเป็นระบบจารีตประเพณี จึงต้องมีการศึกษารวบรวมจากคำพิพากษาของศาล คดีเกี่ยวกับความลับทางการค้าในประเทศอังกฤษในช่วงแรกๆ มักจะเป็นเรื่องของความลับที่มีความสัมพันธ์ต่อกันบนพื้นฐานของหลักของความไว้วางใจต่อกันทางการค้า (Law of Confidence) ซึ่งเป็นเรื่องของตำรับยาเป็นส่วนใหญ่ ความหมายของความลับทางการค้ามีความหมายว่าต้องเป็นข้อมูลที่เป็นความลับและเจ้าของความลับทางการค้าเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยทำการคิดค้นหรือได้รับมรดกโดยเจ้าของความลับทางการค้ายังต้องการให้เป็นความลับทางการอยู่ตลอดไป

หากศึกษาตามกฎหมายประเทศอังกฤษ ประเทศอังกฤษให้ความหมายของความลับทางการค้า โดยศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินในคดี *Lansing Linde Ltd. V. Kerr* และได้ให้ความหมายของความลับทางการค้า ไว้ว่าความลับทางการค้าหมายถึงข้อมูลซึ่งใช้ในทางการค้าหรือธุรกิจ เจ้าของข้อมูลนั้นจำกัดการเผยแพร่ หรืออย่างน้อยไม่สนับสนุนหรืออนุญาตให้พิมพ์เผยแพร่อย่างกว้างขวาง ถ้าเปิดเผย

แก่คู่แข่งจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างแท้จริงแก่ผู้เป็นเจ้าของความลับ⁶

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายความลับทางการค้าไว้ในกฎหมาย Economic Espionage Act of 1996 ใน Section 1839 (3) ไว้ว่าความลับทางการค้าหมายความว่าข้อมูลถึงรูปแบบและประเภททั้งหมดของธุรกิจการเงิน วิทยาศาสตร์ กลยุทธ์หรือข้อมูลทางวิศวกรรมรวมถึงแบบแผนงานที่ได้รวบรวมหรือประกอบขึ้นอุปกรณ์โปรแกรมกฎเกณฑ์แนวคิดแบบอย่างวิธีการกระบวนการการผลิตโปรแกรมหรือรหัสทั้งที่จับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ไม่ว่าจะเก็บไว้รวบรวมหรือบันทึกทางฟิสิกส์ อิเล็กทรอนิกส์การถ่ายภาพหรือโดยการเขียนแผนการที่เจ้าของเก็บรักษาข้อมูลลับโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

สำหรับประเทศไทยนั้น พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความหมายไว้ในคำนิยาม โดยให้ความหมายว่า ความลับทางการค้ามีความหมายครอบคลุมลักษณะของข้อมูลทางการค้า ซึ่งความลับทางการค้า คือ ข้อมูลการค้าซึ่งยังไม่รู้จักกันโดยทั่วไป หรือยังเข้าถึงไม่ได้ในหมู่บุคคลซึ่งโดยปกติแล้วต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เนื่องจากการเป็นความลับ และเป็นข้อมูลที่ผู้ควบคุมความลับทางการค้าได้ใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อรักษาไว้เป็นความลับ

ความลับทางการค้าจะได้รับการคุ้มครองตราประทับที่ยังเป็นความลับทางการค้าอยู่ หากตราประทับที่ไม่เป็นความลับทางการค้าแล้วก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองอีกต่อไป ดังนั้นหลักการคุ้มครองความลับทางการค้าจะคุ้มครองในขณะที่ข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับอยู่ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวจะไม่มีระยะเวลาการคุ้มครองเหมือนอย่างเช่น งานทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

การศึกษาค่าเสียหายในเชิงลงโทษในเรื่องของความลับทางการค้า ผู้วิจัยทำการศึกษาดังที่มาจากค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damages) หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า ค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary Damages) พบว่า ประเทศอังกฤษเป็นแม่แบบของการเรียกค่าเสียหายในเชิง

⁶ สุรพล ไตรเวทย์. (2546). คำอธิบายพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

ลงโทษโดยทฤษฎีค่าเสียหายในเชิงลงโทษถือว่าเป็นค่าเสียหายที่กำหนดลงโทษแก่ผู้กระทำละเมิด เพื่อปรามมิให้กระทำมิชอบเช่นนั้นอีก และขณะเดียวกันก็เป็นการป้องปรามมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่นมิให้กระทำตาม

โดยสรุป สิ่งที่นักกฎหมายมักถือว่าเป็น “ค่าเสียหายในเชิงลงโทษ” เป็นค่าเสียหายที่มีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. กำหนดขึ้นเพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิด และเพื่อป้องปรามมิให้กระทำมิชอบเช่นนั้นอีก และเพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นมิให้กระทำตามเช่นนั้นด้วย จึงอาจเรียกค่าเสียหายดังกล่าวว่าค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary Damages) ได้ด้วย

2. โจทก์ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความเสียหาย เพราะศาลจะพิจารณากำหนดให้เองโดยคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ เช่น ลักษณะความร้ายแรงแห่งละเมิด ฐานะทางเศรษฐกิจของจำเลย ตลอดจนความเสียหายที่ศาลเห็นว่าโจทก์ได้รับจากการถูกละเมิดนั้น

3. กำหนดเพิ่มให้สูงกว่าค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

4. ศาลมักจะกำหนดให้เฉพาะในกรณีของการกระทำละเมิดที่มีพฤติการณ์รุนแรง มีลักษณะของการกระทำเช่นเดียวกับในคดีอาญา เช่น มีการใช้กำลังทำร้าย ข่มขู่หลอกลวง ฉ้อฉล

โดยศึกษาแยกออกเป็นสองระบบด้วยกัน คือศึกษากฎหมายของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เพราะสองประเทศดังกล่าวใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) และศึกษากฎหมายของประเทศเยอรมันและประเทศญี่ปุ่นเพราะสองประเทศดังกล่าวอยู่ในระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) เพื่อให้เห็นว่ามีความแตกต่างในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ลักษณะของค่าเสียหายในเชิงลงโทษของประเทศอังกฤษนั้น เนื่องจากประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณี (Common Law) จึงเป็นระบบกฎหมายโดยใช้คำพิพากษาของศาลเป็นกฎหมาย ดังนั้นจึงมีหลักเกณฑ์การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษโดยมิชอบเขตและข้อจำกัดการบังคับใช้ โดยมีการวางวัตถุประสงค์ของค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ในคำตัดสินคดี Wikes v. Wood เมื่อปี ค.ศ.1763 ว่าคณะลูกขุนมีอำนาจในการกำหนด

ค่าเสียหายที่มากกว่าความเสียหายที่โจทก์ได้รับ เพื่อชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายและทำหน้าที่ลงโทษผู้กระทำความผิดและป้องปรามมิให้พฤติกรรมนั้นๆ เกิดขึ้นอีกในอนาคตแม้มีการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้เป็นเครื่องมือเสริมความแข็งแกร่งให้กับระบบกฎหมายเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม แต่ในคดี *Rookes v. Bernard* เมื่อปี ค.ศ.1964 ศาลฎีกาชั้นสูง (House of Lords) ของอังกฤษ ได้วางหลักเกณฑ์ว่า จะสามารถนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้เฉพาะ 3 กรณี เท่านั้น คือคดีเจ้าพนักงานของรัฐกดขี่ข่มเหงเอกชน ใช้อำนาจตามอำเภอใจ หรือเป็นการกระทำความผิด ผ่าฝืนกฎหมายรัฐธรรมนูญ คดีจำเลยกระทำความผิดโดยไตร่ตรองแล้วว่า จะได้กำไรจากการละเมิด แม้ต้องชดเชยค่าเสียหายเชิงชดเชยให้โจทก์ไปแล้วคดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้คิดค่าเสียหายเชิงลงโทษแก่ผู้เสียหายอย่างชัดแจ้ง

ลักษณะของค่าเสียหายในเชิงลงโทษของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในประเทศสหรัฐอเมริกาก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละมลรัฐ แต่ก็จะมีหลักทั่วไปที่เหมือนกันดังต่อไปนี้คือ การละเมิดต้องมีพฤติกรรมร้ายแรงเกินการละเมิดปกติ เช่น มีเจตนาชั่วร้าย (malice) มีจิตใจชั่วร้าย (evil mind) หรือในบางรัฐอาจใช้คำว่า กระทำการโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของผู้อื่น (recklessness) ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เกินกว่าการประมาทเลินเล่อ (worse than negligence) และคณะลูกขุน (juries) จะเป็นผู้พิจารณาหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ภายใต้การกำกับดูแลของศาล และศาลเป็นผู้อนุมัติค่าเสียหายที่กำหนดขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ ศาลของแต่ละมลรัฐจะมีแนวทางการพิจารณาที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้ บางรัฐเพิ่มภาระในการพิสูจน์ในการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษสูงกว่ามาตรฐานการมีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักยิ่งกว่า (preponderance of the evidence) ซึ่งเป็นมาตรฐานการพิสูจน์ในคดีละเมิดทั่วไป เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนียใช้มาตรฐาน “การมีหลักฐานเป็นที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ” (clear and convincing evidence) แต่ก็ยังเป็นมาตรฐานการพิสูจน์ที่ต่ำกว่าของการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย (proof beyond reasonable doubt) ซึ่งเป็นมาตรฐานการพิสูจน์ในคดีอาญา หลายมลรัฐกำหนดให้ผู้เสียหาย

ต้องได้รับค่าเสียหายเชิงชดเชย (compensatory damage) ก่อน จึงจะสามารถเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษ ซึ่งทำให้โจทก์บางรายเลือกขอค่าเสียหายจำนวนเล็กน้อย (nominal damage) ก่อน นอกจากนี้ มีเพียงไม่กี่มลรัฐเท่านั้นที่ศาลยอมให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษ พร้อมกับมีคำสั่งให้จำเลยกระทำหรือระงับการกระทำบางอย่าง (injunction) ในขณะที่บางมลรัฐศาลจะไม่สั่งให้มีการชดใช้คืนให้กลับมาสภาพเดิม (restitution) ควบคู่ไปกับให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษบางมลรัฐกำหนดให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษตกเป็นของรัฐ ในขณะที่มลรัฐส่วนใหญ่ถือว่า ผู้ถูกละเมิดเป็นผู้ได้รับค่าเสียหายเชิงลงโทษโดยทั่วไป ศาลของมลรัฐต่างๆ มักไม่ให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษในกรณีของการผิดสัญญาแต่ในบางกรณี เช่น ในกรณีทรมานปฏิบัติ (Medical malpractice) ศาลอาจให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษแก่ผู้เสียหายด้วย โดยถือว่า นอกจากมีการกระทำที่ผิดสัญญาแล้ว ยังมีการละเมิดจากความประมาทเลินเล่อ ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นอิสระจากการผิดสัญญา

ลักษณะของค่าเสียหายในเชิงลงโทษของประเทศเยอรมันโดยประเทศเยอรมันเป็นประเทศในระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) อันเป็นระบบที่ใช้ประมวลกฎหมาย การกำหนดค่าเสียหายจึงยึดอยู่กับหลักการชดเชยความเสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่นำปัจจัยต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเสียหายมาพิจารณา เช่น ฐานะทางการเงินของจำเลย อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่า ในช่วงหลัง ศาลเยอรมันมีความโน้มเอียงที่จะใช้ค่าเสียหายเชิงลงโทษในบางคดีมากขึ้นโดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน โดยค่าเสียหายในคดีดังกล่าวบางครั้งจะสูงกว่าค่าเสียหายเพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ทั้งนี้ เพื่อผลในการป้องปรามการกระทำละเมิดในอนาคตด้วย

ลักษณะของค่าเสียหายในเชิงลงโทษของประเทศญี่ปุ่นด้วยเหตุที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ยึดถือกฎหมายระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) รวมถึงกฎหมายละเมิดก็ได้บัญญัติโดยเอามาจากหลักกฎหมายเยอรมัน หลักการกำหนดค่าเสียหายจึงมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่การชดเชยความเสียหายเช่นเดียวกับประเทศเยอรมันและฝรั่งเศส โดยศาลจะไม่กำหนดค่าเสียหายเป็นจำนวนที่เกินไปจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง อีกทั้งระบบกฎหมายของญี่ปุ่นยังเห็นว่าการ

กำหนดค่าเสียหายมากไปกว่าความเสียหายที่ได้รับนั้นเป็นหลักที่ไม่เคยมีอยู่ในระบบกฎหมายญี่ปุ่นมาก่อน แต่เป็นที่ทราบกันว่าประเทศญี่ปุ่นนั้นถือเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมาก โดยในแต่ละวันจะมีสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่เกิดขึ้นหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นยานยนต์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ยารักษาโรค หรือวัตถุเคมีแต่ผู้ที่ประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่เหล่านี้มักจะถูกล่อลวงละเมิดด้วยการนำความคิดของพวกเขาไปแสวงหาประโยชน์ อีกทั้งกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศญี่ปุ่นยังก่อให้เกิดข้อวิจารณ์ต่างๆ ดังนี้ คือ ระบบกฎหมายในปัจจุบันยังมุ่งให้มีการลงทุนไม่เพียงพอและการดำเนินคดีהל่านั้นจะใช้เวลานาน และมีราคาสูง ทั้งๆ ที่ค่าเสียหายจากการล่อลวงละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็เป็นจำนวนต่ำมาก ศาลญี่ปุ่นไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงยื่นข้อเสนอให้ศาลสามารถตัดสินค่าเสียหายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนสามเท่าของความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเป็นหลักที่ใช้อยู่ในกฎหมายระดับสหพันธรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยให้นำมาใช้กับกรณีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาหรือกรณีความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย (Product Liability) ในกรณีที่พฤติกรรมของผู้กระทำ ละเมิดมีความชั่วร้าย กระทำละเมิดโดยจงใจหรือมีเจตนาร้าย ส่วนการนำหลักนี้มาใช้กันก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องปรามผู้กระทำละเมิดที่มีเจตนาชั่วร้ายนั่นเอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษหรือหลักการกำหนดค่าเสียหายที่เพิ่มขึ้นจากความเสียหายที่ได้รับดูจะไม่เป็นที่ยอมรับในระบบกฎหมายญี่ปุ่นแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าหลัก ดังกล่าวขัดต่อความสงบเรียบร้อยของญี่ปุ่น อีกทั้งยังมองว่าค่าเสียหายชนิดนี้อยู่นอกกรอบและการทำหน้าที่ของกฎหมายระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) ซึ่งมุ่งต่อการชดเชยความเสียหายมิใช่เพื่อการลงโทษนอกเหนือจากนั้นศาลสูงสุดของประเทศญี่ปุ่นโดยกล่าวไว้ในคำตัดสินว่าการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิดไม่เหมาะสมกับระบบกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งวัตถุประสงค์ในการชดเชยความเสียหายก็ครอบคลุมความเสียหายที่ได้รับทั้งหมดแล้วและไม่สามารถนำมาบังคับใช้ได้ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากการยอมรับนำคำตัดสินเกี่ยวกับค่าเสียหายเชิงลงโทษมาบังคับนั้นจะ

เป็นการขัดแย้งกับความสงบเรียบร้อยของประเทศญี่ปุ่น

ลักษณะของค่าเสียหายในเชิงลงโทษของประเทศไทยนั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ยึดถือกฎหมายระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) รวมถึงกฎหมายละเมิดก็ได้บัญญัติโดยเอามาจากหลักกฎหมายเยอรมันและฝรั่งเศส หลักการกำหนดค่าเสียหายจึงมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นไปที่การชดเชยความเสียหาย เช่นเดียวกับประเทศเยอรมันและฝรั่งเศส โดยศาลจะไม่กำหนดค่าเสียหายเป็นจำนวนที่เกินไปจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งการกำหนดค่าเสียหายเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยเป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจริงและกำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม แต่หากไม่สามารถทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ก็ให้ชดเชยค่าเสียหาย แต่ค่าเสียหายดังกล่าวต้องเป็นค่าเสียหายตามความเป็นจริงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ แต่มีพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 เป็นเป็นกฎหมายไทยฉบับแรกที่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนให้มีการชดเชยค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ

การเรียกค่าเสียหายของทั้งสองระบบดังกล่าวมีความแตกต่างกันดังนี้คือ ในระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) นั้นไม่มีการนำค่าเสียหายในเชิงลงโทษไปใช้ในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายเพราะแนวคิดของการเรียกค่าเสียหายในระบบซีวิลลอว์ (Civil Law) นั้น การชดเชยค่าเสียหายก็คือ การทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และหากไม่สามารถทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก็ต้องชดเชยค่าเสียหายที่ไม่สามารถทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ แต่ไม่มีการลงโทษผู้กระทำละเมิดโดยการชดเชยค่าเสียหายในเชิงลงโทษอย่างเช่นในระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) ส่วนในระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) นั้นมีการนำค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้เพื่อเป็นการปรามผู้กระทำละเมิดให้เกรงกลัวต่อการกระทำผิด

5. ปัญหาเงื่อนไขการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงทฤษฎีการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษและศึกษาถึงความหมายของความลับทางการค้า กฎหมายความลับทางการค้าในประเด็นของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ

ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงปัญหาของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษในพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 พอสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้คือ

ประเด็นแรก การเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษในพระราชบัญญัติความลับทางการค้านั้นเนื่องจากการเป็นการนำค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้เป็นครั้งแรกจึงทำให้มีปัญหาอยู่เพราะยังไม่มี ความชัดเจนว่าค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้นจะมีขอบเขตเพียงใดนั้น เพราะการศึกษาในพระราชบัญญัติความลับทางการค้านั้นยังไม่มีบทนิยามการให้ความหมายของค่าเสียหายในเชิงลงโทษว่ามีขอบเขตเพียงใดนั้น ทำให้มีปัญหาในการพิจารณาคดีของศาลจะมีผลทำให้เกิดข้อแตกต่างกันในแต่ละคดีที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นควรจะมีการเพิ่มบทนิยามลงไปพระราชบัญญัติความลับทางการค้าเพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น⁷

ประเด็นที่สอง การเรียกค่าเสียหายดังกล่าวในเชิงลงโทษในประเทศไทยนั้นยังมีปัญหา⁸ โดยยังมีข้อจำกัดกล่าวคือ การที่ศาลจะมีอำนาจจะกำหนดค่าสินไหมเพื่อทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มเติมจากจำนวนที่ศาลกำหนดไว้ตามมาตรา 13 (1) หรือ (2) อันเป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ (Punitive Damages) ได้เฉพาะกรณีผู้ละเมิดสิทธิผู้อื่นได้กระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาถ่มถ้ำ เป็นเหตุให้ความลับทางการค้าดังกล่าวสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าเท่านั้น หากเป็นการกระทำอย่างอื่นนั้นก็ไม่สามารถเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ เช่น การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ซึ่งไม่สามารถเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ กฎหมายจำกัดให้เรียกค่าเสียหายได้ในสองกรณีเท่านั้นก็คือกระทำโดยจงใจ หรือมีเจตนาถ่มถ้ำ เป็นเหตุให้ความลับทางการค้าสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้า ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้จะต้องปรากฏหลักฐานชัดเจนด้วย ซึ่งจะต้องเกิดจากการนำสืบพิสูจน์ความผิดของโจทก์ ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดที่ทำให้โจทก์หรือเจ้าของความลับทางการค้าได้รับความเสียหายได้

⁷ พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545

⁸ สอาด หอมมณี. (2551). ก้าวใหม่ในการนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damages) มาบังคับใช้ในกฎหมายไทย. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2555, จาก http://law.east.spu.ac.th/c_labor.php

เห็นได้ว่าปัญหาของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษในความลับทางการค้ามีข้อจำกัดอันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาถั่นแถ้ง แต่เนื่องจากเจตนาของค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้นมีเจตนาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดให้เกรงกลัวด้วยซึ่งความเสียหายในการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษตามมาตราดังกล่าวนี้จำกัดการกระทำแคบเกินไปทำให้เรียกค่าเสียหายได้ยากเพราะแม้จะกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาถั่นแถ้งแล้ว จะต้องทำให้สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าด้วย หากผู้ต้องหาหรือจำเลยพิสูจน์ได้ว่ายังไม่สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าก็ยังไม่สามารถเรียกค่าเสียหายดังกล่าวได้

ประเด็นที่สาม ในส่วนของการพิจารณาคดีในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นเป็นหน้าที่โจทก์จะต้องพิสูจน์ความผิดและโจทก์จะต้องขอค่าเสียหายในเชิงลงโทษไว้ด้วยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 เนื่องจากค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้นไม่ใช่กฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยเพราะค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นเป็นเรื่องของการพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้น ดังนั้น หากโจทก์ไม่ได้ขอมา ศาลก็ไม่สามารถพิพากษาให้ได้เนื่องจากจะเป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มิได้กล่าวไว้ในฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 แต่หากเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยนั้น ศาลสามารถพิพากษาให้ได้แม้โจทก์ไม่ได้ขอหรือกล่าวไว้ในคำฟ้อง ซึ่งในกรณีดังกล่าวนี้เป็นข้อจำกัดของศาลในการพิพากษา ซึ่งจะเป็นโทษแก่โจทก์เป็นอย่างมาก เนื่องจากหากสิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าไปแล้วนั้น พระราชบัญญัติความลับทางการค้าก็จะไม่คุ้มครองความลับดังกล่าว ดังนั้นการพิจารณาคดีดังกล่าวนี้จะต้องเป็นการพิจารณาในคดีรูปแบบการพิจารณาลับและจะต้องเปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลยพินิจในการให้ศาลสามารถพิสูจน์ความเสียหายได้ โดยให้ศาลเป็นผู้กำหนดให้เรียกเอกสารมาพิสูจน์ความเสียหายและโจทก์สามารถพิสูจน์ความเสียหายได้เพราะการพิสูจน์ความผิดการพิจารณาค่าเสียหายนั้น โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าโจทก์เสียหายหรือไม่ และโจทก์จะต้องมีคำขอมา เพราะหากโจทก์ไม่มีคำขอหรือไม่ได้กล่าวไว้ในคำฟ้อง ศาลก็ไม่สามารถพิพากษาให้โจทก์ได้เพราะถือว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอหรือที่มิได้กล่าวไว้ในฟ้องเพราะในเรื่องของค่าเสียหายดังกล่าวนี้ไม่ใช่ปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบ

เรียกร้องของประชาชนที่ให้อำนาจศาลหยิบยกขึ้นมานิจฉัยได้ ดังนั้น จึงต้องให้โจทก์มีค่าขอหรือจะต้องกล่าวไว้ในคำฟ้องด้วย แต่ในส่วนค่าเสียหายเพียงใดนั้นศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายได้เองอยู่แล้วก็ตาม แต่ในส่วนการพิสูจน์ค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้น โจทก์มีหน้าที่พิสูจน์ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นโดยโจทก์พิสูจน์เพียงอย่างเดียวว่าโจทก์ได้รับความเสียหายเท่านั้น⁹

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษในพระราชบัญญัติความลับทางการค้าดังกล่าวมาแล้วจึงได้มีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาดังกล่าวข้อต่อไปนี้คือ

ประเด็นแรก ในเรื่องดังกล่าวนั้นการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 มาตรา 13(3) นั้นยังมีข้อจำกัดโดยให้เจ้าของความลับทางการค้าเรียกค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดจงใจหรือมีเจตนาหล่นแกล้งและทำให้สันสภาพการเป็นความลับทางการค้าไปจึงจะเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ ดังนั้นจึงควรแก้ไขกฎหมายในเรื่องดังกล่าวโดยควรที่จะเพิ่มเติมในเรื่องการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรงลงไปเพื่อให้สามารถเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ด้วยเพราะการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรงนั้นก็ถือว่าเป็นการกระทำให้เจ้าของความลับทางการค้าเสียหายด้วยเพราะหากไม่ได้บัญญัติในประเด็นนี้ไว้ ก็จะเกิดช่องว่างของกฎหมาย เพราะกฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะการกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาหล่นแกล้งและการกระทำดังกล่าวทำให้สันสภาพการเป็นความลับ ดังนั้นจึงควรเพิ่มเติมประเด็นในเรื่องของการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงลงไปด้วย

ประเด็นที่สอง ในส่วนประเด็นของการกระทำนั้นควรตัดประเด็นในเรื่องของการทำเพื่อให้ความลับทางการค้าสันสภาพ เพราะหากไม่ตัดประเด็นนี้

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 มาตรา 26

ออกไปจะทำให้เรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้เฉพาะการกระทำเพื่อให้สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้าเท่านั้นจะทำให้สิทธิการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษแคบลง เพราะบางครั้งแม้ไม่ได้ทำให้สิ้นสภาพการเป็นความลับทางการค้า แต่ก็ทำให้เจ้าของความลับทางการค้าเสียหายได้ ดังนั้นจึงควรจะต้องตัดประเด็นการกระทำเพื่อให้ความลับทางการค้าสิ้นสภาพ เพราะจะทำให้เรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ในกรณีเดียวเท่านั้นคือการกระทำโดยจงใจหรือมีเจตนาถั่นแกล้งทำให้ความลับทางการค้าสิ้นสภาพซึ่งทำให้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายในกรณีดังกล่าวจำกัดมากขึ้น

ประเด็นที่สาม ควรจะแก้ไขกฎหมายในเรื่องของการเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษนั้นให้ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายซึ่งในพระราชบัญญัติความลับทางการค้านั้นกำหนดค่าเสียหายไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายปกตินั้น ควรจะบัญญัติให้ชัดเจนขึ้นโดยกำหนดลงไปกฎหมายหากกระทำโดยเจตนาหรือจงใจถั่นแกล้งและกระทำเพื่อให้ความลับทางการค้าสิ้นสภาพลง ดังนั้นจึงควรจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือเจตนาถั่นแกล้ง ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากค่าสินไหมทดแทนปกติเป็นจำนวนห้าเท่าของค่าสินไหมทดแทนจากค่าเสียหายปกติ และหากเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพิ่มขึ้นจากค่าสินไหมทดแทนปกติเป็นจำนวนสามเท่าของค่าสินไหมทดแทน

ประเด็นที่สี่ เนื่องจากพระราชบัญญัติความลับทางการค้านั้นยังไม่มี การให้คำนิยามความหมายของค่าเสียหายในเชิงลงโทษไว้ ดังนั้นจึงควรเพิ่มบทนิยามในมาตรา 3 ซึ่งควรจะเป็นดังนี้คือ ค่าเสียหายในเชิงลงโทษหมายความว่า ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ทำละเมิดจะต้องจ่ายนอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนธรรมดาโดยเป็นค่าสินไหมทดแทนที่ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด พฤติการณ์ของผู้กระทำละเมิดที่ได้บรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น และพฤติการณ์ของผู้ต้องเสียหายที่ได้เข้าไปมีส่วนในการละเมิดความลับทางการค้านั้น ทั้งนี้ จำนวนค่าเสียหายเพื่อการลงโทษที่ศาลกำหนดต้องไม่เกินที่กฎหมายกำหนดไว้

ประเด็นที่ห้า ก็คือโดยรูปแบบการพิจารณาคดีของศาลในคดีแพ่งนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องกระบวนการพิจารณาของศาล โดยศาลไม่สามารถพิจารณาพิพากษาที่ไม่ได้กล่าวในฟ้องหรือห้ามมิให้ศาลพิพากษาเกินคำขอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 142 วรรคแรกบัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อหาแต่ห้ามมิให้พิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใดๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องซึ่งหมายความว่าห้ามมิให้ศาลพิพากษาเกินคำขอหรือที่ไม่ได้กล่าวในคำฟ้อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นั้นศาลไม่สามารถเรียกค่าเสียหายในเชิงลงโทษแทนโจทก์ได้หากโจทก์ไม่ได้ขอมา ดังนั้นแม้ศาลจะเห็นว่าโจทก์เสียหายเพียงใดก็ตามแต่หากโจทก์ไม่ได้ขอมา ศาลก็ไม่สามารถพิพากษาให้ได้ดังนั้นในประเด็นนี้ควรกำหนดลงไปพระราชบัญญัติความลับทางการค้าให้ศาลสามารถพิพากษาในประเด็นค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้โดยไม่ถือว่าเป็นการพิพากษาเกินคำขอ เพราะจะได้เยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นให้กับโจทก์ได้มากขึ้นและเกิดความเป็นธรรมกับโจทก์เป็นอย่างมากถือว่าเป็นข้อจำกัดอำนาจศาลไว้โดยศาลใช้อำนาจไม่เกินหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ดังนั้นจึงควรที่จะเพิ่มเติมลงไปพระราชบัญญัติความลับทางการค้าเพื่อให้เป็นกฎหมายเฉพาะและถือว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลักกฎหมายทั่วไปทำให้ไม่ต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับซึ่งจะทำให้ศาลมีอำนาจในการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2546). **คู่มือความลับทางการค้าสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพาณิชย์.
- เกษณ ทองคำแท้. (2550). **ปัญหาการกำหนดค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายต่อสิทธินอก ทรัพย์สิน : ศึกษาเฉพาะกรณีค่าเสียหายเชิงลงโทษ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณมหาวิทยาลัยศรีปทุม, กรุงเทพมหานคร.
- เกษณา พิษณุโกศล. (2531). **ค่าเสียหายเชิงลงโทษ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- คัมภีร์ แก้วเจริญ. (2526). **ค่าเสียหายในคดีละเมิด**. วารสารกฎหมายนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 7 (3), 25-43.
- จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย. (2528). **ค่าเสียหายอันเป็นโทษในคดีละเมิด**. วารสารนิติศาสตร์ธรรมศาสตร์ (4).
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2545). **ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ณัฐวิ วรรณวานิช. (2538). **การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเนื่องจากการทำละเมิด**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บันเทิง สุธรรมพร. (2544). **การนำสืบพิสูจน์ค่าเสียหายในคดีละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้า**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ประสพสุข บุญเดช. **ความลับทางการค้า**. วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (5), 1-81.
- ปริญญาวัน ขมเสวก. (2550). **ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกรณธรรมศาสตร์.

พัลภา ชัยอาญา.(2547). การกำหนดค่าเสียหายกรณีการละเมิดสิทธิในความลับ
ทางการค้า : วิเคราะห์บทบัญญัติมาตรา 13 พระราชบัญญัติความลับ
ทางการค้า. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.

พีรพล ศรีสิงห์. (2536). การให้ความคุ้มครองความลับทางการค้าในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
กรุงเทพมหานคร.

เพ็ญ เพ็ญนิติ. (2545). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด.
กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

สราวุธ เบญจกุล. (2545). การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ. รหัส ‘ 45. สำนัก
อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

สอาด หอมมณี. (2551). ก้าวใหม่ในการนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษ
(Punitive Damages)มาบังคับใช้ในกฎหมายไทย. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน
2555, จาก http://law.east.spu.ac.th/c_labor.php.

สุทัศน์ ขำวิไล. (2549). ปัญหาการนำความลับทางการค้ามาใช้เป็นหลักประกัน
การชำระหนี้. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.กรุงเทพมหานคร.

สุรัชย์ พ่วงชูศักดิ์. (2548). ค่าเสียหายเชิงลงโทษ: การนำมาใช้ในระบกกกฎหมาย
ไทย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.

สุรพล ไตรเวทย์. (2546). คำอธิบายพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ.
2545. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สุพิศ ปราณิตพลกรัง. (2546). กฎหมายว่าด้วยความลับทางการค้า. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์อินเตอร์บุคส์.

สมบัติ เดียววิศเรศ. (2536). การกำหนดค่าเสียหายกรณีการละเมิดสิทธิใน
เครื่องหมายการค้า. วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ธราธร รัตนภูมิตรสร และ ทรงพล สงวนจิตร. (2552).

การวิเคราะห์ระบบยุติธรรมทางอาญาของไทยด้วยหลักเศรษฐศาสตร์.

ดุลพาห, 56 (3), กันยายน - ธันวาคม.

สอนชัย สิริวิทยกุล. (2543). การคุ้มครองความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์

ของลูกจ้างที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าของนายจ้าง. วิทยานิพนธ์

นิติศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 36 ก หน้าที่ 22 วันที่ 23 เมษายน 2545.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและ

วิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.